

Када сам пре неколико година по други пут стигао у Мали била је то, по оцени вашингтонског Фридом хауса, једна од само две "слободне државе" у целом исламском свету. Није било тешко препознати знаке политичких слобода и толеранције у облаком црвенкасте прашине прекривеном Бамакоу, граду који је до мартовског пуча био престоница најсиромашније демократије на планети.

Поред претрпаних тезги које заузимају неколико блокова око Ружичасте пијаце сударали су вижљасте младићи у мајицама са ликом Осаме Бин Ладена и оскудно обучене студенткиње, светлопути Туарези са плавим марамама преко уста и стидљиве жене народа Фулани са дискретном тетоважом око широких усана. У учионицама је било девојчица скоро колико и дечака, а од 1991. године председници су добровољно одлазили са власти.

Бамако је у западним медијима углавном помињан по доброј музици – уз песак, лук и со, једну од ретких ствари које Мали има на претек. Нигеријски бизнисмени и европски хуманитарци били су главни гости у хотелу Л'Амитие, фуцнутом бившем Софителу на обали Нигера. Предузимљива либанска дијаспора обезбеђивала је француска вина и друга ситна западњачка задовољства.

Север земље, од прошлог петка "независна држава Азавад", увек је био сасвим друга прича. За Туареге, семиномадски народ независност Малија била је почетак нове "окупације" – беле Французе заменили су црни, "малијански колонизатори". Многи светлопути Туарези никада нису прихватили државу којом већ пола века владају црни

људи којима су раније трговали на старим транссахарским путевима и пијацама робова.

У Гао, центар самопроглашене државе којој мало ко предвиђа дуг живот, стигао сам децембра 1998. године расхолованом летелицом једне од упокојених филијала Аерофлота. И данас су јужно од Сахаре главна превозна средства крнтије које су на другим меридијанима одавно одслужила своје и које су послате да полако умру на најсиромашнијем континенту.

Аеродром у Гаоу личио је на велику касарну. "Улазница" у главни туарешки град коштала је 1000 (постколонијалних) франака. Афрички војници ретко добијају плату. Мито и корупција имају сасвим другачије значење у земљи у којој је сваки познати порески ситем скупљи од очекиваних прихода од хронично гладног становништва.

Поручник, који је са чуђењем примио вест да је друг Тито умро пре две деценије, тврдио је да немам један печат у пасошу када сам два дана касније аутобусом кренуо назад ка Бамакоу. "Излазница" из Гаоа коштала је десет пута више од "улазнице". Поручник који се сећао Тита, као и већина војника на његовом чекпоинту, више је личио на дебелу касирку него на војника. Не чуди ме да су их Гадафијеви туарешки ветерани прошле недеље просто одували са пустињске половине Малија.

Нисам пожелео да се вратим у Гао. Тада последња туарешка побуна завршила се само годину дана раније и рупе од метака су још биле видљиве на окер кућама од блата и ћерпића. Гао ми је личио на једно од оних напетих, бесних места у којима вам се чини да рат никада неће бити завршен. У "Атлантиди", једином хотелу који није био јавна кућа, био је још један Француз. Проседи рецепционар, Малијанци су обично много старији него што изгледају, убеђивао нас је да ће следеће године рели Париз-Дакар ићи старом рутом и да ће туарешки град без асфалта поново, макар на 24 сата, постати центар аутомобилског света.

Срце крхког Азавада је ипак Тимбукту, митско место које је постало синоним за пустињску авантуру и крај света. Опстанак дугује караванима соли и унутрашњој делти Нигера. У овом средњовековном граду мерило старости кућа је број степеника низ које је потребно сићи са стално растућег нивоа улица које затрпава Сахара.

О Азаваду, сахарском Косову

Пише: Зоран Ђирјаковић
уторак, 10 април 2012 14:24

